

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben hozzáhozva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 11.

A nyomor.

(K. Ö.) Mialatt a törvényhozás a félmilliárdos költségvetést biztosítja már harmadizben a Bánffy-kormány, hogy azzal továbbra is fentarthassa a szabadelvű rendszer drága intézményeit s kitarthassa kedvelt híveit, a nyomor s inség folyton terjedőben van. Torontálban, Aradmegyében, Baranyában és Tolnamegyében, a Felvidéken és a Mezőségen már hangos jajkiáltásokra fakad a nyomorral küzdő nép. Több helyütt még csak ezután lesz alkalmuk — a hivatalos közegeknek a nyomor teremtette helyzetet foglalkozni. A nyomor létezését a liberális rendszer eleinte tagadta. Nagyon kellemetlenül érintette ugyanis, hogy Magyarországon, melyet fényes és költséges berendezésekkel boldogított, melyről csak azt kürtölte idebenn és a külföldön, hogy a liberális gazdálkodás alatt az elérte az anyagi és erkölcsi boldogság netovábbját, egyszerre egy kellemetlen disszonancia zavarja meg a beati posszidenteszek nyugodt álmait.

Mert hát jól jegyezzük meg. Tudja azt nagyon jól az uralkodó rendszer is, hogy az a nyomor, mely az országot az idén sújtja, nem egy rossz gazdasági esztendőnek a következménye, hanem folyamánna annak az elhibázott gazdasági politikának, melynek folytatása még végromlásba dönti az országot. Az uralkodó rendszer ezt tagadja és azt gondolja, hogy adóleengedésekkel s közmunkákkal segít-

het a nyomoron, csendőrség s katonaság kirendelésével pedig elfojthatja az inség nyomában keletkezett elégtelenséget. Hiu törekvések! Nem vonjuk kétségbe a palliatív eszközök alkalmazásának szükségességét és hasznosságát, ide azonban más kell, ide politikai nagy eszközök kellene, ha a nyomort, mely a nemzet legalsó rétegei között pusztít, állandósítani nem akarjuk. Mert arról van szó. Gyors segélyvel a nyomor mélyebb pusztításának gátat vetni, bölcs közgazdasági és szocialis törvényhozással pedig alapját megvetni a nemzet összes osztályai boldogulásának. Ideje volna jóvátenni, mit a szabadelvű rendszer harmincz esztendőn át a kis ekzsztenciák ellen vétett.

Soha kedvezőbb alkalom erre, legalább a jövőben követendő gazdasági eszmék alapvetésére, mint most a közgazdasági tárczák költségvetési tárgyalásánál. A jelszó azonban a kereskedelmi tárczánál: mindent a kereskedelem s nagyiparért, a pénzügyi tárczánál: mindent az államháztartás egyensúlyáért, a földmivelési tárczánál: egyoldalú agrárérdekpolitikát nem lehet folytatni. Marad tehát minden a régiben. A merkantil közvélemény erősebb a szakminiszterek akaratánál, sőt az ország szükségleténél, a nemzet legalsó rétegeinek pedig a jelen felfordult parlamenti viszonyok között alig akad védőjük. A miniszterek utazgatnak Budapestről Bécsbe, Bécsből Budapestre, folyton csinálják a kiegyezést, de azt nyélbe ütni nem képesek. Eljő pedig a május elseje s mi a monarchia békeje érdekében akár a kvóta felemelése alak-

jában, akár a kiegyezésben biztosított jogainak feladásával kénytelenek leszünk újból nekimenni egy oly állapotnak, melynek keretén belül teljes lehetetlenség a Magyarországra egyedül üdvös gazdasági kibontakozásnak, mely tehát magában foglalja csiráját a gazdasági fejlődésképtelenségnek, a stagnaczióknak, a visszaesésnek s az ennek nyomában támadó szegénységnek, nyomornak és elégtelenségnek.

Sem erről sem a kereskedelmi szerződéseknek idejében való előkészítéséről a mi kormányunk tudni nem akar. Posa-dovszky államtitkár a kereskedelmi szerződések előkészítésében tekintélyes részt követel a német gazdaosztálynak. Legszentebb kötelességünket képezi megvizsgálni, hogy mennyiben jogosultak a mezőgazdák követelése. Ha annak szükségét látjuk, a mezőgazdaságot nagyobb védelemben fogjuk részesíteni, mint az eddig történt. Kötelességünket képezi ez annál inkább, mivel oly kereseti osztályról van szó, mely 35 százalékát képezi az összlakosságnak, hogy a mezőgazdaság végre elfoglalja azt a helyet, mely neki politikai és közgazdasági szempontokból megjár. Így beszél egy oly országnak kormányfőfia, mely világiparral és kereskedelemmel bír.

A mi kormányunk gondolkodás módja és tettei eléggé ismeretesek. Pedig mi sem világkereskedelemmel, sem világiparral nem bírnak. Az összlakosság 70 százaléka mezőgazdasággal foglalkozik, a mezőgazdaság az a gazdasági forrás, mely az ipart és kereskedelmet táplálja, mégis a legfon-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Afganistánban.

Irtá: Apáti József.

— Egy magyar utazó emlékeiből. —

Csaknem három évtized előtt végzetem Afganistánba száműzött.

Beösmérem, hogy a sors kegyelmet gyakorolt velem szemben, midőn egy viszontagsággal teljes utat szabott elém, hogy mig azon keresztül küzdve magamat, legalább ritkábban újult fel lelkemben a vihar, mely azt tépte, szakgatta s így megmentett az élve eltemetés, — a megőrüléstől, melynek közelébe egy gyöngéd kéz által, mint deus ex machino dobattam.

Hogy Isten éppen oly szigorúan büntette évek múlva őt, mint a mily méltatlanul dobott ő engem a szenvedések tengerözönébe, nekem nem vigasztalás, de lelkem szenvedésének fokozása.

Bocsáss meg neki Uram! én már megbocsátottam.

Bakutól Aszterabádig vitorlás hajón, — a Kaspiengeren jutottam, a Kelet valamennyi nemzete fiaiból összeverődött utasok társaságában, kik közül csak török atyámfiaival tudván beszélni, folyton ezek között csibukoztam.

Ahány nemzet, annyi csoport képződött az aránylag szűkös hajófedélzeten, kiki saját nemzeti válságában.

A perzsa magas, hegyes kucsmában, az

özög paplanszövethez hasonló, virágos kaftán rengeteg turbán s papucs; az afgán fél görög-dinyehaj alaku sapka s igen szellősnek látszó kaftán, de hatalmas bagaria csizmák, a török piros fez körül csavart fehér turbán, a cserkesz magyaros kalpag, fehér cserkeszke, — jobb és bal felől egy-egy sor tölténytartóval garnirozva.

Mindannyia övében handzsár, tör, pisztolyokkal spékelve, készen minden perczen a véleménykülönbségeket ezen argumentumokkal is támogatni.

A keleti népek azonban nyugodt temperamentuma van s fegyvert nem huz hiábavalóságért. Igaz, hogy nem is évődik egymással, de nagyokat hallgat.

Aszterabár perzsa város, a Kaspi-tenger déli csucsán, egy kedves öböl mellett s a messze Keletre ügyekvő karavánok gyűlhelye.

Teve, öszvér, szamar, ló nagy bőségben bérelhető a karavánok által s a bérelt állatok tulajdonosai hajcsárul kísérik a karavánt egész Indiáig.

Öt-hat napi készülődés után, a karavánbasi vezetése alatt megindultunk, közel a bucharai határ mentén, de mindig perzsa területen, mely biztonság tekintetében jobb hírnek örvend mint a bucharai terület. Utközben a hőségől én szenvedtem legtöbbet, de minél nagyobb turbánt köttem, annál tűrhetőbbé lett az.

Szórakozásul utközben leginkább agaraszat kínálkozott a pusztai nyulakra, melyek jóval kisebbek magyarországi rokonaiknál.

Fürj, fogoly, fázán, vadruca a nagy hőségben fordult elő s így friss pecsenye naponta volt elég.

Eleinte képtelen voltam élvezni e pecsenyét, mert juhssírral készítettek mindent, — de aztán a kövér vadruca háját megszedtem s én magam készítettem ezzel a saját ételme-

met. Itt, ott egy kilometer hosszú s ugyan olyan forma széles tavakban temérdek halat találtunk s halász-eszköz híján azt is lőttem.

Lőttem pedig nyíllal.

Ugyanis a mig Szakuból beszerzett jó erős horgokat derékban megtüzesítse, kiegyenesítettem s nyilvesszőbe erősítve, ezt hosszú selyemzsinórra kötve, a nap melegében játszó halakra lőttem s találva, azok alig usztak 5—6 ölnyire kisenvedtek s kényelmesen partra húzhattuk.

A keleti népek jól lőnek, de csak megtámasztott fegyverből s azért bámulatok tárgya lettem, mert a röpkülő madarat fegyverem csővével egy pillanatig kísérve a légtérben, biztosan lőttem le s forgópisztolyomból a póznára állított fatányért 25—30 lépésről soha sem hibáztam.

Éjjeli szállást leginkább tavak, vagy legalább mocsarak mellett ütöttünk, hol éjfélig a moszkítók, az után a sakálok miatt alig voltam képes aludni.

A karaván hajnalban indult tovább s az éjjeli álmatlanságot az indulás után igyekeztem pótolni nyeregben, teveháton, noha ez is kellemetlen; — holmi kisebb tenger hullámzás hoz

tosabb intézkedésekben elmulasztjuk annak érdekeit megvédeni. Mivel pedig ez képezi kiindulási pontját az ország elszegényedésének, a gazdasági krízisekért, melyekbe egyes osztályok jutnak, kizárólag az uralkodó rendszer gazdasági politikáját tesszük felelőssé.

Inauguráljunk az ország természetének megfelelő gazdasági politikát, akkor egy rossz gazdasági esztendő nem lesz képes a nemzet nagy részét nyomorba dönteni.

Az idei ujonczjutalék.

E hó 6-án nyert szentesítést az 1898-ik évre bevonandó ujoncz jutalékról szóló törvényjavaslat.

E szerint a folyó évre 56,389 ujonczot vonnak be, a póttartalékosokon kívül, a mely utóbbiakra az eddig is érvényben volt 1889-ik évi VI. törvényzikk rendelkezése marad érvényben.

Az új törvény rendelkezik továbbá az ujoncszállításról is és a sorozások határidejét márczius 1-től április 30-ig terjedő 61 napra szabja meg. A hivatalos lap tegnapi száma közli az új törvényt, mely immár III. ez évben.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 11

Darányi miniszter okos ember. Van szószoki verve is. Mindenki azt várta, hogy mai beszédjében fontos nyilatkozatokat tesz a *szociálizmusra* nézve. Mindenki csalódott. Darányi másfél óra hosszat untatta a Házat aprócseprő dolgokkal, melyeknek naivsága nem egyszer megkaczagtatta a Házat, különösen a földműves iskolákról és a kormány által kiadott szaklapról mondott szavai. De beszélt a miniszter ur a szociálizmusról is. Elmondta, amit már számtalanszor elmondott: *a kormány tudja kötelességét!* Ma már mi is sejtjük e kötelességtudás mibenlétét. Nem más ez,

mint a *sajtócenzenura óvatos becsempézése a 48-iki törvényekbe*. Majd meglássuk, mi lesz ennek a vége.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Elnök előterjesztette *Csik* megye feliratát a 48-iki megünneplése iránt és egy pozsonyi polgár kérvényét ellenjegyezve a pozsonyi képviselő által.

A földművelési tárca

költségvetésének tárgyalásánál felszólal **Rakovszky** István: Ismerteti mindazon állásfoglalásokat, melyeket mindkét oldalon kifejtettek a szociálizmus elmélete körül. Tizenegy évvel ezelőtől sürgette Apponyi Albert gróf, hogy a szociálizmussal foglalkozni kell. Szavai a puszta kiáltó szavaiként hangzottak el. Az eszme nyugodott henn a Házban, de nem a küléletben. Csak tavaly hozták a Házban először szőnyegre s a szociálizmus elnyomására fegyveres erőszakot kívántak alkalmazni. A szociális mozgalmak már a fővárosban is lábra kaptak, de a kormány még mindig nem tesz kellő intézkedést. Pedig hogy az eszme behatósabb foglalkozást kíván, az már abból is nyilvánvaló, hogy a kérdés körül még a jobb- és baloldali tagjainak nézete is eltérő. **Rakovszky** csipkedi **Solymossyt**, majd pedig a kormányt vádolja, hogy nem tesz elég óvintézkedéseket, nem pedig azért, mert nem tud, nem képes arra.

Foglalkozik ezután **Rohonczy** beszédével, melynek elismeri érdemeit s ennek kapcsán elismeri, hogy a *sajtószabadsághoz semmi szín alatt nem szabad hozzányulni*. Ha ma a szociálizmus címe alatt nyulunk a sajtószabadsághoz, ki áll jól azért, hogy holnap ha a függetlenségi lapok a dualizmust támadják, nem ezen a címen fogják-e a sajtószabadságot korlátozni. A sajtószabadság elleni állásfoglalás egyik főhibája **Rohonczy** beszédének. De másfelől tévedésben van **Rohonczy**, midőn a szociálizmus okát a szocialista sajtóban keresi. A szocialista sajtó már csak következménye a megteremtődött szociálizmusnak. Attól nem vár semmi eredményt, hogy parlamenti bizottságot küldjön ki, mert az ellenék tanácsait ugy sem veszik ott sem figyelembe. Az egyetlen gyógyítási mód, hogy a vallásosságot terjesszük, a vallás erkölcsi alapra visszatérjünk.

Kossuth Ferencz röviden akar felszólalni. Egy sürgőnyt kapott, melyben az foglaltatik, hogy a nép éhez és fázik s a kormányt kéri,

hogy segítsen (zaj a jobboldalon.) Kérem én a nép nyomoráról beszélek s kérem hallgassanak meg. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A minisztert ugy is mint érző szívvel bíró embert felszólítja, hogy segítsen a nép nyomorán. Szorongással nem lehet az éhező népet elhallgattatni, sem a beteget meggyógyítani. Más országokban a nagy nyomor enyhítésére a kormány javaslatokkal szokott előállani s felkéri a minisztert, hogy ő is tegye meg a szükséges intézkedéseket. Foglalkozik azután a mezei munkások helyzetével s konstatálja, hogy az osztrák munkások zsebébe évenként 180,000,000 forint vándorol, a mit a behozott iparcikkéből ki lehet számítani. Azzal végzi beszédét, hogy az ország ajtáján egyrészt az éhínség, másrészt a lázadás kopogtat, lehetetlen, hogy ezekkel szemben tétlenül álljunk. Segítsünk a vészen, mert az éhség megbosszulja magát. Nem erőszakkal, hanem humanizmussal kell eljárunk, ha megakarjuk gyógyítani a bajt.

Elnök a vitát bezárja.

A miniszter beszéde.

Darányi Ignác földművelési miniszter: **Kossuth** Ferencznek azt válaszolja, hogy az ügye tulajdonképpen a belügyminiszterhez tartozik, ő (**Darányi**) csak a vetőmagot kezeli s bejelenti ugy az őszi, mint a tavaszi vetőmagok szállításáról már gondoskodva van. (Helyeslés.) Fölhívja azonban a figyelmet arra, hogy sok helyen a munkások felhívás dacára sem akarnak elmenni dolgozni, a harmadik határba, az ilyenekkel szemben nincs helye a segélynek, mert hogy az állam, mintegy népkönyhán tartsa el a munkátlanokat, az ilyen elvet nem fogja elismerni.

Reflektál azután a néppártiak beszédjére, akik a helyett, hogy szakszerű, mezőgazdasági beszédeket tartottak, felekezeti szempontokat pengettek és egyházpolitikai kirándulásokat tettek. (Gyalázat! gyalázat! a néppárton.)

Óhajtottam volna, hogy nyugodtabban hallgassanak meg a néppártiak, mert szerettem volna az ő lelkükhöz, hazafiságukhoz férközni.

Hiszen tessék megengedni, hogy most ezt a sokat szenvedett hazát...

Rakovszky: Maguk által!

Darányi: (folytatólag) ... most is felekezeti izgalomnak tenni ki, bizonyára nem hazafias dolog (zaj, ellenmondás a néppárton.) Hiszen felolvashatnék a t. képviselő urnak, a ki annyira nyugtalankodik, egy pár passzust, hogy a keresztény vallást elhagyták Magyarországon. Hát ki hagyta el?

hasznos; de nem volt moszkító s nem üvöltöttek rémes, siró hangon a sakálók.

Öt napi ut után belejutottunk az igazi homokpusztába s majdnem tizennégy napig csak a csobánból ihattunk elég meleg vizet.

Negyednap egy fiók Sirokkóval — itt Tebcónak nevezik — küzdöttünk meg s ez éppen elég volt izelitőnek, hogy következtethessék az igazi Számumra.

A tikkasztó fojtó szelot még kellemetlenebbé tette a Meshed felől kavargó sós homok, mely szemünket, arcunkat csipte, égette.

A bucharai határ felé — nagyobb közökben, — az alföldi szélmalomokhoz hasonló épület közelében haladtunk el, mely tornyoknak, — mert azok — mintegy 5 méter magasan van az ajtója, hová felvonható létrán juthatni fel. Ezek a mentsvárak, hova a bucharai rablók elől menekültek a persa mezei munkások maguk után vonva a létrát, a rabló turkománokat a lövéseken át, golyóval igyekeztek tova kergetni.

27 nap mulva feltűntek a távolyi Hindukus körvonalai; majd további 4 nap mulva közép Ázsia Érisálmája: Herát minaretein tört meg a felkelő nap aranyugára.

Herát öt időkől képezi birvágyát ugy Afganistán, mint Perzsiának s hol egyik, hol másik állam foglalta s csatolta magához, sőt volt már mindkettőtől független ország is. Ma politikai tekintetben Afganistánnak második s kereskedelmileg első városa Afgán és perzsa lakosokkal s bár egyik nép sunita, a másik siita mohammedán, de kereskedelmi érdekeik békét parancsol a különben fanatikus felekezeteknek. Az igazhívó nem szomjazza forróbban

Mekka Karbáját láthatni, mint én Herát valamely karaván szerájában megpihenni.

Hu reménység!

Ott ugyan kevesebb a moszkító és sakál éppen nem volt, de e karavánszerájokat csak keleti ember élvezheti, ugyanis őt nem rohanják meg a poloskák milliói, míg az európai átáz dühvel támadják.

Mint a váltott gyermek ödöngtem másnap; a szenvedés arcomon tükröződött, mire Ali Mirza — az én meczenásom — magával vitt egy üzletféle házába, hol tisztá s keleti kényelemmel berendezett lakást kapott barátságából. Itt nyugodtam hetek óta először háborítatlanul, aludván egy folyóban csaknem 24 órát.

Házi gazdánk egy törökül beszélő szolgát adván mellém, bebarangoltam a várost, megtekintve a várat, bazárt, mecseteket s mindent, mi utamba került.

Egy fegyverkereskedő raktárát tekintetem meg, leginkább, hogy ébredező régészeti szenvedélyemet elégítem ki s bár megmondtam a törökül jól beszélő kesekedőnek, hogy nincs szándékom vásárolni, mindazonáltal kávéval kínál s régi fegyvereit készséggel mutatta meg.

Itt felemlitem, hogy a magyar fegyver hire Herásban is igen jó emlékekben él s ehhez ugy látszik az azt forgató kar tulajdonosa is jelen- tékenyen hozzájárult valaha.

Egész Keleten, a Hindukur lejtőig tisztelt s becsült a magyar név, mit fegyverünk s karunk súlyának köszönhetünk.

A fegyverkereskedő egy gondosan elzárt szekérből két fringiót vett ki s előmbetartva az egyiket mondá: »Bu dir madzsar kilidzs.« — Ez magyar kard — s miután előzőleg meg-

mondtam, hogy magyar vagyok, kért, hogy a feliratait magyarázzam meg.

A dömczkölt penge egyik oldalán a székelylek napba néző sasa s e felirat: »Pro patria et libertate«, a másik lapon: »E Pethő primi siculorum« volt kezdve.

Egyiket-egyiket 100 aranyra becsülte.

Készséggel megmagyaráztam a feliratokat s czimert, mit az öreg kereskedő feljegyzett.

A hazától annyi száz mértföldnyire ily emlékek találkozá, megcsókoltam a feliratokat s egy könnyet ejtve azokra egy rövid szelam Alahal üdvözölve a kereskedőt, tova mentem, hogy soha többé ne lássam sem őt, sem fegyvereit.

Két nap mulva már otthonosan éreztem magam s vágytam ki a városból, ki a vidékre.

Házigazdám fia, a velem egyidejű Zülfikárral barátságot kötve, — fiatal emberek között ez oly könnyen megy — megérttem vele, hogy szeretnék vadászni a vidéken.

Ő rám mosolygott s azt kérdé, hogy kaplám?

Dehogy kaplám, mondom, még csak klerikus sem vagyok, migy druszám Jussuf, — a szolga — megmagyarázza, hogy a kaplám tigris jelent. Igyekeztem megértetni, hogy megelőgsem kisebb bestiával is, nem óhajtok bemutatkozni semmiféle kaplánnak sem.

Zülfikár bámult s erősíté, hogy minden *ingilír* azon kezd, hogy hol a tigris s így mint európai, miért nem akarok tigris löni?

Megmondtam, hogy én nem keresem a veszélyt, de ha bele jutok, igyekszem azt leküzdeni ugy, amint lehet.

Igy elhatároztuk, hogy még néhány czim-

Bővebben szól ezután Bethlen beszédére a telepítésekről. Hogy eddigi telepítések nem sikerültek, az leginkább onnan van, hogy az eddigi telepítők a meg felelő anyagi erővel nem rendelkeztek. Megvallja, a telepítés kérdésének megoldását nem szabad huzni, halasztani, de óvatosan kell vele eljárni, az alkalmat fogadni Bethlen András grófnak s más érdeklődőknek is, hogy a kérdéssel foglalkozzanak, a mennyiben törvényjavaslatot fog betervezni. Egyébként, hogy a telepítések egészséges irányban haladnak, arra nézve újból felhossa Kecskemét városának telepítését, úgy szintén Szathmár városának és Schönborn uraságoknak egyirányban tett intézkedéseit.

Felel ez után Bethlennek a nyaraló telepek fejlesztésére vonatkozó indítványára, a miniszter kijelentette, hogy addig, míg első rendű szükségleteket nem tudnak kielégíteni, abszolúte nem hajlandó nyaraló telepekről gondoskodni, s bizony sajnálja azt a félmilliót, a melyet a nyaraló telepek felállítására ki kellene adni.

Ezután áttér tárczájának főbb ágazataira. Azt bizonyítja, hogy az ő budgetje a kis gazdák fölvirágoztatására van bázisozva. Kijelenti, hogy törvényjavaslatot szándékozik beadnia községi érdeknek állami kezelésbe vétele iránt (zaj, helyeslés jobboldalon), melyek a községi erdők kipusztulását akarja megakadályozni. A vízi munkák ügyében törvényjavaslatot fog beadni, hogy két millióval többet vehessen fel a költségvetésbe, ha ezt elfogadják, azonnal megkezdheti az új vízi munkákat.

Részletesen nyilatkozik a ménesekről, a lókitivetről, mely 1894-ben körülbelül húzezer volt, 1897-ben pedig 90 ezren felül. Csanádban a múlt évben porosz tisztek 20 ezer forint értékű lovakat vásároltak össze kis gazdáktól. A sertésvesz az országban — kisebbedik s remélő, hogy a sertés-szerum beoltása által az országot meg lehet menteni ettől a bajtól.

Elmondja a miniszter azokat az intézkedéseket, melyeket a nép kioktatására tett. Különös fontosságot tulajdonít a vándortanítók népies feldolgozásának. A földműves iskolákra nézve megjegyzi, hogy teljes mértékben helyesli azt, hogy onnan mások, mint földművesek ki ne kerüljenek. És éppen azért intézkedett, hogy mindazok kizárassanak az iskolából, akik nem járnak egyen ruhákban (mozgás, derűtlenség bal felől). A kormány által kiadott földműves szaklapnak kitűnő hatása van a népre. Mondhatja, hogy új várják az újságot a földművelők, mint a kiszáradt föld a termékenyítő vizet. (Élénk derűtlenség a balon.)

Szól azután a szőlőtermelésről, selyem-

tenyésztésről s elismeréssel emlékezik meg különösen Bezeregy Pálról (éljenzés jobbról.)

A szocializmus.

Nagy mozgás között jelentette ki ezután a miniszter, hogy a szocializmusról kíván szólni (halljuk — halljuk), legelőször is Visontainak feleli, hogy a rendőrség a német császár ideérkezése alkalmával semmi pactumot nem hozott a szocialistákkal, mert a német császárt oly általános lelkesedés fogadta, hogy nem is volt rá semmi szükség (helyeslés jobbról). A rendőrség különben sohasem pactált a szocialistákkal. Reflektál továbbá Visontai többi megjegyzéseire s oda concedál, hogy ő a szocializmus kérdését mindig a humanizmus szempontjából kívánja megoldani. Beszél tovább a gazdasági munkásról.

Az új törvénnyel sincsenek megelégedve a lelketlen izgatók és gyilkosok és a lelketlen földművelők. A jóra való munkás már tanulmányozza a törvényt, mert szétküldetett az országban 100 ezer példányban. Kossuth Ferenczet megnyugtathatja, hogy a kormány tudja kötelességét arra, hogy munkaadással a nyomort enyhítse.

Az izgatás a központból terjed szét. Itt vannak emberek 30-an . . .

Visontai körül néz s nem látván maga előtt Simát, fölkiált:

— Hol vagyunk? (Viharos derűtlenség.)

Darányi: Nem itt a Házban, hanem Budapestben. A szocialisták tagjai csak azok lehetnek, kik havonta 50 krt és bérük egy részét befizetik az apostolok díjazára.

Szól azután a szabolicsmegei izgatásokról a hol a csendőrséget és katonaságot megerősítették és kirendelték. A kormány nem barátja a kivételes intézkedéseknek, de ha a végszükség rákényszeríti, nem habozik a rögtönítélő bíróságot életbe léptetni. A mi a sajtótörvény revízióját illeti, nem akar most erről részletesen nyilatkozni, a királyi ügyészségek éberben őrködnek az izgató sajtótermékek fölött. Ő fel van hatalmazva arra, hogy esetleg oly intézkedéseket fog életbeléptetni, mely szerint a 48-iki törvények alapján és keretében az olyan lá-

zó sajtótermékek terjesztését és szétküldését elött bírói határozatok nélkül lefoglaltathassanak. Véglegesen természetesen az esküdszék dönt az ilyen ügyekben.

Egy kérést intéz a tisztességes sajtóhoz, óvakodjanak attól, hogy akár tréfából, akár könnyelműen, gyújtogatásra alkalmas szikrákat dobhassanak a nép közé. Tartsák meg a humanizmust, de ne izgassák a népet. Rakovszky azt kívánta, hogy a kormány olyan gyógyszerrel találjon fel, mely a javaslat egész szövegét és a szocializmus egész complexumát felöleli. Ilyen szert a kormány nem ismer. A kormány meg fogja tenni kötelességét, gondja lesz rá és nem fog visszariadni arra nézve, hogy a rend és nyugalom az országban fenn-tartassék. (Taps jobbfelől.)

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után

Gr. Bethlen András szavai megmagyarázásáért szólalt fel.

Ezután — mivel senki se tett kifogást a budget elfogadása ellen — a ház szavazás nélkül elfogadta a tételt.

Áttértek ezután a részletes tárgyalásra.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Tegnap folytatta Nagyvárad város-törvényhatósági bizottsága közgyűlését.

A még elintézésre váró ügyek között különösen fontos az óvodák ügyének az elintézése. Míg a város legalább egyidőre ellátja kised-óvást, addig a most tengődő óvodák segélyt nyernek a tovább fejlesztésre.

Az adófizetés még a legboldogabb időben sem kedves a magyar ember előtt, hát még ilyen inséges időben. A Szokolay Tamás indítványát elég jól fogadták, csupán azért tértek felette napirendre, mert a pénzügyigazgatóság már is utasítva van az adóprés könnyíté- sére.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Bethy László főispán elnöklettel alatt jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Konrád Márk, dr. Sipos

borával és kipróbált vadással Horástól dél felé a Zarechi tóhoz megyünk le, a nem messze folyó Harud vizén, tutajon.

Ugy lett.

Derék szál fenyőkből összerótt tutajunkon deszkából tágas, kényelmes sátor emelve, a kormányosok annak tetején állva vezették a járművet.

Napközben halászva s egy sajtáságos, előttem eddig ismeretlen vadruca fajra, a palikár ruczára vadászva s a partok felett emelkedő hegyi sceneriákban gyönyörködve, a legkelle- mesebb utunk volt. Estéknél kikötve, hatalmas tüzeket rakva, a napi zsákmányt nyársra huzva sütöttük meg.

Heted nap este megérkeztünk s kikötöttünk a Zarehi tóban.

Egy új világ tárult fel előttem, mely természetben szépségében lebilincselő, egy édenkert közepén hatalmas tó, hatalmas vizerektől táplálva.

A sekélyes partot hegyes, sziklás részletek változtatják.

A lapály fölül a vízi madarak százezrei gázolnak, lubiczkolnak, uszálnak; hápogva, sívítva, fütyölve bábeli hangzavart idézve fel.

A parti lakók erőteljes, szép férfi s nőkből állanak. Ez utóbbiak között feltűnő sok görögös arcú fordul elő, kik törékeny lélekvesztőkben, messze behatolnak a tó tükre- n halászat végett.

A vízi madarakra nem nagyon vadásznak, legalább tüzi fegyverrel nem; e helyett inkább a magyar alföldön divott tőrrel fogják össze őket, a náddal benőtt partok tájéján.

Gyékény vitorlák alatt, a partok közelében

folytattuk utunkat, míg egy kisebb, — alig $\frac{1}{2}$ kilométernyi sziklaszigetnél kikötve, mint egy főhadi szállást tűtöttünk.

A sziget néhány halász lakosától tudakozódtam, hogy nincs-e közelben várrom, vagy ehhez hasonló látni való?

Egy 17 éves fiú állítá, hogy mintegy 10 órai távolságban, egy kis tóba nyúló félsziget végén áll a *gyaur mose*, azt ő látta s el is vezethet oda, ha tetszik.

Még aznap neki vágtunk szamaragolva hegyre fel, völgybe le s estefelé közelébe jutottunk a tónak. A félsziget velünk szemben feküdt a másik parttal összekötött bejáróval.

Reggelre kelve, egy lélekvesztőt szerzett egyik afgán atyánkfiá s azon 3 fordulóval át is jutottunk hatan a romok közelébe.

Fenyőfák, lombfák s köztük elvadult cseresznye faju egyedek, — iszalag, vadszöllő és kuszóróza tömkelegei között, épület romokon át bukdaesolva érünk a Gyaur moséhoz.

Feltűnő kemény kövekből s a bizanci stíly félreismerhetetlen kinyomatával, legnagyobb meglepetésemre keresztény templom, helyesebben kápolna maradványait ismertem fel a gyaur mosében.

A boltozat bedőlve, csak a szentély felett volt még mintegy négy szög ölnyi területen ép, a festés eimosódó nyomaival.

A törmelékek között egy márvány féle kőalapon relief maradvány és görög kereszt domborult, csodálatosképpen épen feat maradt ó görög betűkkel s eme felirással: Kairé tész szpéchész mu entréfema.

Ahitattal csüszve merengtem el a megváltás szent jelen s a költői lelkű szavakra gon-

doltam, ki talán a Madonna szobra alá irta, helyesebben faragta e hirneves szavakat: »Üdvözlegety lelkemnek gyönyöre.«

Mikor? — a kereszténység melyik századában hatolt a hitetlenség legsötétebb zugába a kereszténység világitó fátylaja? és mikor hullot porba a kereszt itten? Sem a romok, sem a történelem nem adhat további utbaigazítást.

Eszközök hiányában kutatni a romok között, meg sem kíséreltem.

A mohamedánok délelőtti ima ideje elérkezvén, mit a szomszédos völgy ide nyúló torkolatából idáig hangzó: »La illah, ill Allah, Mohamed razul illah« vontatott, de elég szépen hangzó műerrin ének adott tudunkra, társaimmal együtt térdre esve, — ók Mekkára, én hazámra s ott elvesztett boldogságomra gondolva, — arezra borultam hő imát küldtem az igazságos Isten számolyához, ki a szenvedőket el nem hagyja.

A romoktól csak másnap tértünk vissza a Zarechi tóhoz s kezdetleges járművünkön megkerülve a tavat, gyönyörködve a természet tropikus tájaiban, nimródí szenvedélyünknek tul az elégen áldozva.

Tíz nap múlva visszaérkeztünk a Harud folyó torkolatához s innen szamarokon vissza Heráthba, hogy pár nap múlva vissza induljunk Aszterabadba.

Innen Baku, Tiflisz, Potin és a Fekete tengeren át, a Duna deltái között fel, — a mai Bolgár-Oláh határt képező Dunán, Orsovánál viszont láthassam a szeretet hazát, hol — a sors és még valaki a boldogságot tőlem megvonva, — csak a szenvedésekben tett dusgazzdaggá.

Árpád, Schöpflin Ágoston, Andriská Károly, Beczkay Lajos, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Szmetka György, Balogh Döme, Mihelfi Adolf, dr. Vári Szabó Béla, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, Szüts Dezső, ifj. Rimler Károly, Dús László, Tóth Márton, Ragány János, Szántó Lajos

Első sorban a csütörtöki közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

A locsoló csapok.

A folyó ügyekre kerülve a sor, előterjesztették a tanács javaslatát, mely szerint az elmúlt évben, a megszavazott 6000 frt összeg az elkészített 88 locsolócsapra nem volt elég, a Schlauch-téren szükségessé vált ólomcső vezeték miatt, s 1300 frt több kiadás merült fel. — Ez évben pedig újabb 100 csapra 6000 frt megszavazását kérik.

Beczkay Lajos ellene van a tulkiadásnak; számítsa ki a főmérnök a költségeket úgy, hogy abból kiteljen az egyes munkákat.

Ragány János felvilágosításul kijelenti, hogy most nem fog többé kerülni a 100 csap, 6000 frtnál. Azt indítványozza, hogy a tanács javaslata módosítások azzal, miszerint a költség a törzsvagyonyból fedeztessék, de kölcsönként s azt a vízvezetési alap visszafizeti.

Balogh Döme luxusnak tartja a locsoló csapokat, a melyekre nem is tartottak nyilvános árlejtést. Indítványozza, hogy vegyék le a napirendről a kérdést.

Dr. Moskovits József fontos közegészségügyi dolognak tartja az előterjesztést s ezért azt megszavazza. Az eddigi locsolási rendszer víz- és pénzpocsékolás volt. Ajánlja a kolozsvári-utcát a tanács figyelmébe.

A tanács indítványát fogadták el.

Az óvodák ügye.

A másik fontos kérdés volt a kisdövény ügye. A tanács javasolja, hogy az óvóügy végleges rendezéséig az egy városi óvoda mellett kilencz magán óvodát segítsenek évi 750—750 frttal. Ez összegnek megfelelő számban tartoznak szegény gyermekeket oktatni. A kilencz óvoda a következő helyeken lenne: egy Apáczá-utcán vagy Szt.-János-utcán, továbbá 1 Kálvária vagy Nagy-Kut-utcán, 1 Kőfaragó vagy Peregész-utcán, 1 a Réten; Ujvárosban: 1 Kert-utca, 1 Nagy-Körözs-utcán, 1 a Külvárosban vagy N.-Teleky-utca végén; V.-Velenczén kettő. Az előterjesztést egyhangulag elfogadták.

A közoktatási szabályrendeletet elfogadták.

A közs. iskolai csoport-igazgatónak évi 50—50 frtot szavaztak meg.

Peiser Károly és tsa, továbbá Kis Lajos köztér átengedése kérvényét a jövő hónapra türték ki.

Pintér János és Horváth Ferencz, Bozsik István és Bzhuha Mátyás földbérlet, Berliner Jakab és Kaszner Francziska boltbérlet átruházási kérelmüknek helyt adtak.

A kolozsvári szintársulat.

A kolozsvári színház intendánsával megkötött szerződés bemutatásánál felszólalás történt.

Dr. Moskovits József kritizálja Bölöny társulatát s kijelenti, hogy bár nem tagja a színügyi bizottságnak, mint a törvényhatósági bizottsági tagja örködni fog a szintársulat felett.

Mihelfi Adolf ellenkező véleményben van Bölönyről, akitől sokat vár. Moskovitsnak sem oka, sem tárgya nem volt a felszólalásra.

Balogh Döme szintén Bölöny mellett szólalt fel.

A szerződést elfogadták.

Szokoly indítványa.

Felolvasták Szokoly Tamásnak, általunk már ismertett következő indítványát:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Köztudomású dolog s így bizonyításra nem szorul ama mindnyájunk által érzett s igen elszomorító körülmény, miként a múlt évi országos s általános terméketlenség szülte igen súlyos gazdasági viszonyok a kereskedelem és ipar nagy mérvű pangása s az ebből keletkezett pénztelenség s így a fizetési képtelenség oly nagy mérvet öltött, hogy a polgárságnak nagyobb része még a nélkülözhetetlen mindennapi kenyérral sem bír. Annak tekintetbe vételével, hogy számos megye és város törvényhatósága az adók behajtása körül alkalmazott szigor mellőzése s egyáltalán az adók behajtásának felfüggesztése érdekében a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnál eredményes lépéseket tettek s csupán Nagyvárad város tekintetes törvényhatósági bizottsága zárkózott eleme szükséges s elmaradhatlan lépések megtételétől; továbbá tekintettel arra, hogy számos konkrét esetet tudnék felhozni, amelyek szerint városunkban az adók behajtása még ma is oly szigorral eszközöltetik, hogy egy csekély adóhátralék miatt az ugysis nyomorban sanyalódó szegény polgár feje alól az utolsó párna s szájából az utolsó betevő falat kenyere ragadtatik ki, miáltal nemcsak hogy a megélhetés lehetlenné tétetik, hanem a polgárok időelötti tönkremenetele mozdítottak elő; végül annak tekintetbe vételével, hogy az adók behajtása körül még azon inhumánus sőt kvalifikálhatlan eljárás is elkövetetett, hogy a háztulajdonos 40—50 forintnyi adóhátraléka miatt annak 700—800 frtra menő bérjövödelme s követelése egész összegében lefoglaltatott s leltatott s ezáltal az és családja fenntartására nélkülözhetetlenül szükséges s egyedüli életforrását megfosztott; miért is az elősorolt visszas tühretlenné vált állapotok megszüntetése, emez elszomorító s már elviselhetlenné vált helyzet megváltoztatása s városunk számos polgárait elpusztulással fenyegető bajok orvoslása céljából azon indítvánnyal vagyok kénytelen a tek. törvényhatósági bizottsághoz járulni:

Miszerint Nagyvárad város területén az adók behajtása körül észlelt s a jelen inséges időszakban is helytelenül alkalmazott tulszigor beszűntetése s a jelenben fennálló igen rossz anyagi viszonyok figyelemre méltatásával az adóbehajtásának a folyó év augusztus hó végéig, vagyis a remélhető kedvezőbb gazdasági viszonyok s ezzel járó fizetési képesség beálltaig leendő felfüggesztése iránt a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumhoz felterjesztést intézni méltóztatnék.

Bordé Ferencz csak a hang ellen szólal fel, mely az adóhivatairól olyant mond, a mi nem áll. Számokkal mutatja ki, hogy az adóhátralékért félrészből sem foglalták le a házbéreket. — Nincs szükség az indítványra, mert a pénzügyminiszter leirt a pénzügyigazgatóság-hoz, hogy az 1897-ről hátralékos adókra indokolt esetekben augusztusig háladékot, illetve részletfizetést adjon. Térjenek az indítvány felett napirendre.

Dr. Bulyovszky József arra az állításra, hogy a város nem tett ez irányban semmit, kijelenti, hogy a pénzügyminiszter a közgazgatási bizottság felterjesztésére küldte le a Bordé által említett rendeletet.

Mihelfi Adolf szerint nem lehet az indítványt elfogadni, mert akkor őszre összegyűlné az adó. Célta úgy sem órnék.

Balogh Döme csak annyit kér, hogy májusig a végrehajtásokat igen enyhén fogantossák. Felhoz egy példát egy szürke lóról, melyet elárvereztek.

Dr. Bulyovszky József emlékszik az esetre. Az a baj, hogy a felek a legutolsó percben kérnek halasztást. Ő minden esetben a lehetőséghez képest teljesíti az elhalasztási kérelmet.

Dr. Kurländer Ede azért sem fogadja el az indítványt, mert az Nagyvárad hitelviszonyának több kárt tenne. De az indítványnak a viszonyokra vonatkozó részét magáévá teszi. Adóleírásokat is kellene kieszközölni a minisztertől.

Az indítvány felett napirendre tértek.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 12. Kereskedelmi Csarnok estély.

Február 13. Dr. Szombathy István felolvasása: »Shakespeare szomorujátékai.«

Február 13. A biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és termény-hitelbank évi rendes közgyűlése d. e. 9 órakor.

Február 13. A 48-as Népkör tánczestélye a Zöldfában

Február 19. Tiszti estély.

Február 20. A nagyvárad-i könyvnyomdászok bálja a Zöldfában.

Február 20. A sakkör évi közgyűlése a sakkör helyiségében d. u. 4 órakor.

Február 20. Dr. Edelman Menyhért felolvasása: »Az alkoholizmus orvosi közegészségügyi és nemzetgazdasági szempontból.«

Február 22. Jogász tánczestély a Zöldfában.

Február 27. Dr. Szombathy István felolvasása: »A népdalok s gondolatviláguk.«

* Ének-solo az olaszii plébánia templomban. Vasárnap d. e. a fél 12 órai szent misén Tucsék Eerenczné urnó fogja énekelni Cherubini Ave Mariáját; hegedűn Szunyogh Lorándné, orgonán Poha csek Vinczéné urnók fogják kísélni.

* Miniszter a Katholikus Körben. Ne tessenek megjedni, nem a nagyvárad-i Katholikus Kör-ről van szó; ide ugyan még eddig nem jött miniszter és egyelőre aligha is jön. Hanem a budapesti Katholikus Kör tegnapi estélyén bizony megjelent egy valóságos miniszter. Perczel Dezső belügyminiszter volt a látogató, a ki a népes és fényes társaságban a késő esti, illetve éjjeli órákig maradt és szemmel láthatólag igen jól érezte magát. Az estély, melyet válogatott műsorú hangverseny előzött meg és reggelig tartó táncz követe, a lehető legkitünőbbben sikerült. Lám, oszlik az elfogult előítélet és hova — tovább kisé, hogy a Katholikus Kör-ök legkevésbé sem országbontó konspirációk melegágyai, hanem ellenkezőleg nagyon is derék, életre való egyesületek, a hol a szép és nemes kultiválása mellett mindenféle szórakoztató és mulattató dolog és alkalom is otthonos. S hogy a hivatalnokok bizvást felkereshetik ezeket a jóra való köröket, azt legfényesebben éppen a belügyminiszter dokumentálta, tegnapi estély személyes megjelenésével. A budapesti Katholikus Kör tehát ezzel — szemmel láthatólag — megtörte az előítélet jegét, azon rideg előítéletét, a melylyel megküzdnie oly nehéz az új egyleteknek. A nagyvárad-i Katholikus Kör — hála Istennek — tul van már ezen is és mindjobban és jobban halad a közkedveltség és népszerűség mesgyéjén előre.

* Kerékgyártó marad. A budapesti egyetemi ifjúság körében őszinte örömet kelt bizonyára az a hír, hogy dr. Kerékgyártó Árpád, a tanári kar nesztora, az örökre jókedvű nagy történettudós, újra elfoglalja tanszékét. Hiába, tudományos munkásságban eltöltött ennyi idő után sem tudja az agg tudós télenségekben tölteni napjait. Visszavágyik a kathedrára. Bizvást őszinte örömmel üdvözli őt ott ismét az ifjúság, de az egész művelt magyar társadalom is.

* Ezüst menyegző. Szép családi ünnepegy volt a napokban Békésen. Zilahy József tekintélyes polgár, volt városi pénztárnok és neje Demeter Rozália tartották aranylakodalmukat. A szép ünnepegy alkalmából számosan keresték fel jókivánataikkal a derék öreg párt.

* Esküvő. Gölling József új-palotai bíró, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának fia: ifj. Gölling József, ma, szombaton délután fél 4 órakor vezeti oltárhoz Seffer Erzsikét, Lobodka István nagyvárad-i jónévű polgár kedves, szép gyámleányát. Az esketés a várad-olasz-i plébánia templomban megy végbe.

* Járvány a vidéken. Álmosd községben fellépett a kanyaró, s e járvány már hetek óta ijesztően dühög. Alig van oly ház, ahol beteg nem volna, sőt még a felnőtteket sem kíméli meg. Az iskolás gyermekek közül nagyon sokan betegen fekszenek. Szerencse, hogy a kanyaró enyhe lefolyású.

* **Tüz Szandicz Adolfnal.** Tegnap az esti órákban — lehetett egy negyed kilencz — a Szandicz Adolf-féle női divatárus boltelött egy elhaladó munkás ember észrevette, hogy a boltajtó leeresztett vasfüggönye mögül füst tolt elő. Gyorsan értesítette a sarkon álló rendőrt és ez a tűzoltóságot. A nyomban kivonult tűzoltóság, mikor a boltajtót felnyitotta, láng és füsttengert látott kavarni a boltban. Gyorsan oltáshoz láttak s úgy 9 óra felé tökéletesen elfojtották a tüzet. A tűz minden valószínűség szerint a boltban lévő kályhából támadhatott. A kár igen nagy, mert az összes áruk szénné égtek s tönkre ment maga a berendezése is. A végeladásra szánt áruk közül csakis a felöltöraktár készlete maradt épen, mert ezt a helyiséget vasajtó választja el az üzlettől. A késői tüzet, melyhez a tűzoltókon és a rendőrségen kívül a 39-es gyalogezred készütsége is kivonult egy hadnagy vezetése alatt, sokan nézték és még 10 órakor is akadt bámulója a rommá lett egykori elsőrendű üzletnek.

* **Tetten ért sipis.** Báró Börs Frigyes támasdai birtokán a múlt hó 29-én este 7 órakor Matula Demeter támasdai lakos a tengeri-góré ajtaján levő zárt álkulcsal kinyitotta és a góréba hatolt, azonban Sándor József uradalmi kulcsár és Szabó Gergely cseléd tetten érte s a község házához kísérték. A csendőrség által aztán kikérdezettvén, bevallotta, hogy tengerit akart lopni, miért is feljelentetett a nagyszalontai járásbírósnak.

* **Az utazás kellemetlenségei.** Schvarcz Bernát élesdi lakos tegnap éjjel hazafele utazott. A vonaton azonban elaludt és itt a vándor állomáson ellopták az aranyóráját és aranylánczát. A tolvajokat a rendőrség még tegnap kézre is kerítette Deuts Lajos és Rubinstein Móricz csavargók személyében, akik ugyan mindent tagadnak és a lopott tárgyakat sem találták meg nála, mégis a lopást rájuk bizonyították. Mindketten le vannak tartóztatva.

* **Elfogott tolvajok.** A rendőrség a múlt napokban két régen keresett tolvajt fogott el, akik már évek óta lopták a falusi gazdákat. Tóth János és Szakadát Péter ez a két jómadár, akik állandóan lopásból éltek. A csendőrség előtt a két tolvaj egy egész sereg lopást beismert s azt mondták, hogy a lopott holmikat Bernát Izraelnek adták el. Mivel pedig erős a gyanu, hogy Bernát tudta azt, hogy a tárgyak, amelyeket neki a tolvajok eladtak, lopottak a vizsgálatot ellene is megindították.

* **Tüzesetek.** Tegnap előtt Feldmann Ignác éremjéni lakosnak egy cselédháza kigyuladt és leégett, mielőtt a mentésre még csak gondolni is lehetett volna. A kár 500 frt. A tűz a ház padlásán keletkezett oly módon, hogy az egyik béres Csorján Sándor, aki abban a házba lakott, a kémény csövét nem tisztította ki soha sem, s így a korom meggyuladt, amitől azután a padlásán lévő széna tüzet fogott. A tűz azonban nem ütött ki azonnal, hanem két napig lappangott és a cseléd-ség érezte is a füstöt, azonban ennek okát megtalálni nem tudták, míg végre is kiűzték a tüzet. A ház biztosítva volt. Az eljárás folyik. Gerle Juon és Gerle Mitru valényi lakosok közös tulajdonát képező lakó ház ismeretlen okból kigyuladt és leégett. A házba több drb szárnyas állat és nagyobb mennyiségű gabona beleégett. Biztosítva semmi sem volt. — Nagy Máténé asszonyvásári lakos istállója kedden délelben kigyuladt és leégett. A kár 200 frt. Biztosítva nem volt. — Szilágyi József kiskerekii lakosnak az udvarán tegnapelőtt délután két boglya szénája leégett. A tűz gyújtogatásból keletkezett, azonban eddig a gyújtogatást nem sikerült elfogni. A nyomozás folyik. — Henrich Rudolf bécsi lakosnak a kövági község határában lévő pusztáján épült lakóháza éjjel kigyuladt s annak zsindej tetőzete a padlásán elhelyezve volt gabonaneművel együtt elégett. — A kár 350 frt. Biztosítva volt a bécsi bizt. társaságnál. — Az épületben Pálca Zsigmond feles lakott, kinek gondatlanságából keletkezett a tűz, ki a takaréktűzhely rossz

állapota daczára oly tüzet rakott, hogy a sövény falazat tüzet fogott s meggyuladt, mit eloltani nem bírtak.

* **Elfogott tolvajbando.** A mező-telegdi csendőr őrs kerületében egy a múlt, mint a folyó évben több helyen kisebb nagyobb lopásokat követtek el, melyek tetteseit a legtöbb esetben kinyomozni nem sikerült. — Folyó hó 7-én a csendőr őrséget a kisjenői erdőben elfogta Nenczel Ferenc cigányt, ki a katonaságtól már három ízben megszökött. — Nenczel Ferencet az elkövetett lopásokra nézve kihallgatta a rendőrség, mert Örvend községben az éjjeli őrk egy lopás elkövetése alkalmával őt felismerték, bevallotta, hogy a múlt év október havában Gutti Mihály, Kanatos Pável, Kordován Tótyer és Kordován Imre kisjenői cigányokkal összebészéltek s átrándultak Pósalakára, hol Körözi Károly és Körözi József cigányokkal szövetkezve Örvend községbe mentek s ott Sorbán István és Batári György udvarába bemásztak s onnan sok mindent elloptak. Ugyanezen tettesek Damján József pósalaki lakost is meglopták a múlt év december havában, ez év január havában Varga Imrét és Nagy György pósalaki lakosokat lopták meg. Kabai János ugyancsak pósalaki lakostól múlt évi december hóban több gazdasági eszközt, nagyobb mennyiségű disznóhúst elloptak. A cigányok a lopásokat beismerték, az elloptott baromfiakat a lopás után nagy családjukkal fölemésztették, a gazdasági eszközöket a körözi folyóba dobták. Nenczel Ferenc katonaszökevényt a csendőrség a vizsgálat tovább folytatása végett a nagyváradai csendőrpáncsnokságnak adta át, a többi cigányok pedig a nagyváradai kir. törvényszéki fogházba kísértettek, hol — valószínű, hogy a vizsgálat folyamán még több rendbeli lopások elkövetése is rájuk fog bizonyíttatni.

* **Bösszuból — betörés.** Popa Ilie balalényei lakos a múlt hó végén összeveszett a vele egy házban lakó Zaha Todorával és ennek fiával Györggyel. Midőn aztán Popák egy este nem voltak otthon, Zaháné és fia a Popák szobáját feltörve onnan különféle ruhaneműeket s csizmákat és bundákat elloptak, mit az istállóban a jászolba elrejtettek. Itt a lopott tárgyak meg is találtak Zaháné és fia ellen pedig a bűnvádi feljelentés a belényesi járásbíróshoz megtétt.

* **Meglopott tolvaj.** Ritka dolog esett meg a múlt napokban Nagy-Szalontán. Egy tolvajt meglopott egy másik tolvaj és az első tolvaj elkeseredésében elment a szomszédhoz és azt lopta meg. Papp Illés csavargó u. i. egy este Demján Péter nagyszalontai lakoshoz ment lopni tyukokat. A gazda azonban a zajra kiment és így Papp csak két pár tyukot tudott magával elvinni. Pappnak ezt a műveletét figyelemmel kísérte Fink Béla és Rozvány Imre két csavargó, akik szintén Demjánt akarták meglopni. Papp időközben elhatározta, hogy visza megy és ellopja az ott maradt tyukokat s a már elloptottakat pedig egy bokor alá rejtette. Mire azonban Papp oda ért a Demján házához, ott már csak hült helyét találta a tyukoknak és mikorára visszament a bokorhoz, ahová előbb elrejtette a lopottakat, már azokat sem találta ott. A titkot kiderítette a rendőrség, ahol kisült, hogy míg Papp távol volt addig Fink Béla Demjánt lopta meg, Rozvány pedig az elrejtett tyukokat vitte el. Most mindhárman fogva vannak.

* **Matróz-ugrás.** Vasárnap történt, hogy az Olmutzból elindult személyvonaton Märzdorfba utazott egy Reiter Rudolt nevű tengerész-katona. A Haussowitz és Boniowitz állomások között, miközben a vonat sebesen haladt, át akart menni a másik kocsba. Amint azonban az átjáróra lépett, a szélroham hirtelen lekapta a fejéről sapkáját és a vaspálya mellett elhúzódó 4 méter mélységű árokba sodorta. A matróz nyugodtan oda szólt az utasoknak, hogy a sapkájáért jöjjen és — habozás nélkül leugrott a vonatról, bele a mély árokba. A legközelebbi állomáson tudtul adták a szörnyű hirt az állomásfőnöknek, a ki nyomban embereket küldött ki, hogy a pályatestet átvizsgálják és a szerencsétlenül járt matróz holttestét az állomásra szállítsák. Hiába volt azonban minden keresés, a matróznak nyoma veszett. Képzeltetni azonban az állomásfőnök megemlégetését, mikor — egy hétre a lefolyt események után — csak beállítám a matróz

és nagyban kéri az itt maradt bűröndjét, mert hát a multkor egy kicsit lemaradt a vonatról. Az állomás főnök egészen elhülve kérdezte a matróztól, hogy hát miként merészelt ily nyaktekert ugrásra vállalkozni? A matróz erre nyugodtan így felelt: De, tisztelt főnök ur, én császári és királyi tengerész-katona vagyok, aki Pólában sokszor ugrálok 20 méter magas árboczról a tengerbe, — hogy tud hát akkor ilyen kis macskaugráson annyira csodálkozni?; hiszen ha mindjárt megtaláltam volna a sapkámat, bizony még fel is ugrok újra a vonatra, olyan nyugodtan haladt. — Szólt, tisztelgett és távozott.

* **Tolvaj cigányok.** Kiss Salamon siteri lakosnak nyitott szobájából a hó 7-én a nappali órákban ismeretlen tettes a falon függött és összesen 120 frt. értékét képviselt ezüst zsebóráját nehéz arany lánczsal ellopták. A szalárdi csendőrség épp másnap tartóztatta le Nagytótfaluban s az ott lakó Makai János cigány házában Buta Irimie kisjenői és Kovács Samu fogyivásárhelyi vályogvető cigányokat, amiért igazolványuk nem volt s az óra és lánczlopás gyanuja rögtön ezekre irányulván vallatni is kezdték őket. Kezdetben mindent tagadva, végre Buta Irimie beismerte hogy az órát és lánczot ő lopta el s azt Nagytótfaluba hozva, Kovács Samuval a Makay cigány házában födelébe együtt elrejtették, hogy majd később Nagyváradra beviszik és elzalogosítják a pénzen pedig majd megosztokodnak. — Egyben meg is mutatta a helyet a háztetőben, de a járőr ott bizony se órát se lánczot nem talált s azt Kovács Samunak kellett onnan ellopva más helyre rejtenie. Kovács azonban ezt tagadja, de azt beismeri, hogy Buta neki megmondta, hogy kitől lopta az órát és lánczot és azt a meg is mutatott helyen együtt rejtették el a háztetőben. Mindketten beszállítottak Nagyváradra az ügyészség fogházába, hol vizsgálati fogságba helyeztettek.

IRODALOM.

— **Órangyal-gyermekek könyve.** Előfizetési felhívás. A hol az irgalmas-nének iskoláiban a Mária congregatio virágzik, rendszerint ennek előiskolája gyanánt a kisebb leánykák között az Órangyalok tiszteletét célzó egyesület áll fenn. — A Mária congregatio számára többféle alkalmas és a szabályokat magában foglaló könyv forog közköze. — Hogy az Órangyal-gyermekek-nek is legyen rendelkezésükre hasonló könyvecske, mely mig egyrészt a társulat szervezetét és szabályait magában foglalja, másrészt pedig a társulat tagjai számára néhány ajtatossági gyakorlatot is tartalmazzon, a nagyváradai szent Vincze intézet a társulat kis kézikönyvét kiadta.

A könyv tartalma a következő:

Az első fejezetek a társulat lényegével, céljával, szervezetével és az egyesületbe való felvétel módjával ismertetnek meg bennünket; majd közli a könyv az egyesület ajtatosság gyakorlatait az egyházi év és az Órangyalok különböző ünnepeire; magában foglalja az Órangyalok kis officiumát és a tiszteletükre szolgáló szent kilenczedet. — Függelék gyanánt van hozzácsatolva 14 történetke a szentek életéből buzdításul az Órangyalok tiszteletének előmozdítására.

A könyv ára egész vászonkötésben 25 kr. — Megrendelések a nagyváradai irgalmas-nének szent Vincze intézetébe küldendők. (Nogáll-utca.)

Igazságszolgálatás.

Csombor ezimborája.

(Saját tudósítónk távirata.)

— febr. 11.

Az öreg Csombor Imrere, amióta kiűlt rá, hogy ő dézsmálta meg negyedmillió forintig a posztkiszlót, sok jó és rossz viccet csináltak. Egy ilyen élczelődés miatt a múlt hónapban, nyílt utcán előbb pofozkodásra került a dolog két uriember között, ma pedig az illetők ott álltak a büntető járásbírósnak előtt. A mi szép nagykorutunkon sétáltak Sver-

teczky Gáspár vendéglős és **Boronkay** Kornél miniszteri tisztviselő. Közöséges dolgokról diskuráltak s egyszerre megszólalt a vendéglős:

— Ugy-e szép télikábatom van?

— Az enyém sem csunya, — felelte **Boronkay**.

— De csak nem olyan, mint az enyém — vágott vissza amaz.

— Hja, én nem voltam **Csombor** kompanistája, — felelte félig tréfásan a szintén szép kabátos ur.

Sverteczky e kijelentés után annyira méregbe jött, hogy a vele sétáló urat arczul ütötte s ez azt — állítólag — viszonzta.

Hacsak ennyi történt volna, tán a titok leple borul az affére, de **Boronkay** elmondta azt több olyan urnak, aki tagtársa **Sverteczky**-nek a függetlenségi 48-as körben.

A kellemetlen ügy erre, **Sverteczky** panaszra folytán, ma a büntető járásbíró előtt folytatódott. **Boronkay** a pófért vizonvádat emelt a vendéglős ellen és **Szabó Géza** járásbíró először is a vádlottat hallgatta ki.

— Mondta-e ön, hogy **Sverteczky** a kompanistája volt **Csombornak**?

— Nem mondtam.

— Hát azt, hogy ő is részesedett a poszt-kiszli-pénzben?

— Ezt sem. Csak annyit szoltam, hogy összeköttetésben áll **Csomborral** s ezt arra értettem, hogy ő vette volt meg a poszt-kiszlis korcsmáját és lovait, mikor akincstár ellicizálta.

A bíró ezután a függetlenségi kör tagjai közül hallgatta ki **Fényfy Kálmánt**, dr. **Vig Viktort**, **Farkas Józsefet** és még másokat akik azt vallották, hogy a jelenetnek szemtanui nem voltak, de tudnak róla **Boronkay**-nak az elbeszéléséből. **Sverteczky** csak azt tagadta, hogy őt ellenfele szintén pofonította volna. Ezek után **Zboray Miklós** dr. **Boronkayt** elítélni kérte, míg a védenézet felmenteni kérte. A bíró azonban mindkettőt vétkesnek nyilvánította és **Boronkayra** 30 forint, **Sverteczkyre** 10 forint pénzbüntetést mért. Vádolva volt **Boronkay Aladár** is, az egyik vádlottnak öcsese, de őt felmentették, mert azt, hogy ő is arczulította volna más alkalommal **Sverteczkyt**, nem maga, hanem **Boronkay Kornél** hirsztelte. A felek megnyugodtak s így az ítélet tüstént jogerőssé vált.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: **Dr. Marienescu Athanás**.

102. **Pribék János** — **E. K. K. Johanna** — helyben hagyva.

103. **Biró Sándor** — **Balogh Sára** — helyben hagyva.

182. **Nyilas Zsuzsa** — **Imre József** — helyben hagyva.

183. **Varga Erzsébet** — **Kiss Sámuel** — helyben hagyva.

Előadó: **Bócz Géza**.

137. **Buf Juon s. t.** — **Buf Petrina s. t.** — részben megváltoztatva.

168. **Kovács János s. t.** telekvi ügye — helybe hagyva.

202. **Veisz Ignác** — **Horváth Gergely** — részben megváltoztatva.

218. **Napkori Juliánna** — **Kovács László** — rendelet.

235. **Buder Ferencz** hagyatéki ügye — részben megváltoztatva.

244. **Kovács Adolf** — **Hospodár Miklós** — rendelet.

Előadó: **Dobosfy Alajos**.

142. **Tiprbe Juon s. t.** — **Tyrbe Anna** — feloldva.

175. özv. **Kriszta Panku** — özv. **Kriszta Pávelné** — rendelet.

180. **Lunp János** — **Oszter János** — megváltoztatva.

59. Ifj. **Késmárky István** — **Csutak Károly** — megváltoztatva.

192. **Hajdu János** — **Vékony Sándor** — részben megváltoztatva.

MULATSÁG.

Postás-bál. Vasárnap este tartják meg a posta altisztek és szolgák báljukat a Sasban. Ezek az emberek valóban megérdemlik a pártolást és az még soha sem maradt el eddig sem. A postás bál évről-évre jobban sikerül s annak sikerében nagy része van a derék rendezőknek akik mindent elkövetnek, hogy a bál minél fényesebben sikerüljön. A bálra felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — piex. 5.

— Hát **Zsófia** családott volna? Vagy én tévedtem? — kezdé újból a beszédet **Stendardó**.
— Azt hiszem, hogy **Zsófia** csak 40,000-ról beszélt, de nincs kizárva, hogy csal az emlékezetem.

Stendardó itt egy kissé elgondolkozott, de azután melázásából magához térve, élénken folytatta:

— **Nini!** Várjunk csak! Jó, hogy eszembe jut! Nemrégiben a fősétányon levő házukban önkéntelen találkám volt egy szép fiatal hölgygel, a ki állítólag csak a ház berendezésének megtekintése végett szerencsétlenül látogatásával. Mivel **Askán** tagadja, hogy neki viszonya volna ezen nővel, azt kell felennem, hogy csak téged érdekelhet ez a kíváncsi látogatás. Remélem, meg tudom tőled az igazat!

— Nincs benne semmi titkolni való atyám. Ezzel a nővel utaztam **Chiléből** idáig és ő lakásunk megtekintése annak rendje és módja szerint kért meg engemet. Különb, ugy tudom, már vissza is utazott **Valpa**-városba.

— **Hm!**... hm! Hát csak öfete futó ismeretség volt? És véletlenül ismerkedtetek meg egymással?

— Mely ismeretség egyttal meg is szakadt — felelt **Fredericó** kitérőleg.

Az öreg homlokát ráncszolta.

— Tehát megint ilyen subtilis dolgok! **Kalandok és pikantériák!** Hogy hívják ezt a fiatal nőt? Mit keres **Hamburgban**, vagyis inkább olyan privát házakban, mint az enyém? Nincs ugyan benne csodálatos, ha ezt valaki megseleksi, de annak tisztességes személynak kell lennie, elleben másképp áll a dolog ha olyan szabadabb felfogású hölgyek keresnek ilyen házban menedéket. Csak a jó lsten annak a megmondhatója, hogy hogy jut az eszébe az ilyesmi az én fiaimnak? Igazán, kétségbeesítő, ha elgondolom, hova vezet ez a felfogás!

— Az a nő, nem amolyan szabad felfogású hölgy, atyám. Ezt jegyezd meg magadnak. Én továbbá az illetet sem sértettem meg. Férfi vagyok, benőt már a fejem lágya, tudom, hogy mit teszek, s hogy azért felelős is vagyok.

Fredericót atyjának kicsinylő, parancsoló modora, másrészt **Angelinát** érintő sértő feltevése nagyon ingerelte, s azért ő is kissé i dulatosan felelt, **Stendardó** viszont feltétlen engedelmisséget követelt fiától, s azért **Fredericónak** kissé nyers felelete után türelmét veszítve daczosan hátra szegte fejét és fenyegetőleg így szólt:

— Ha a te ismeretséged olyan természetű, hogy az illetet nem mered házukba bevezetni, s őt nekünk bemutatni, akkor kikérem magamnak azt, hogy a hátam megett csempészd őt be családunkba. Az tehát a nő a felelősségről hangoztatott, mint ebből is kitűnik csak üres frázis és szószátyárkodás! Te a helyett, hogy az országtanácsos nehéz helyzetéről tanácskoztál volna velem, jobbnak tartottad egy fiatal nőt

hozni előttem kinos és kellemetlen helyzetbe! S aztán nagy hősiiesen elbujtál a szoknya mögé. Mondhatom férfias eljárás és nagyon szép felelősségérzet!

— Tehettem-e másképp mikor te mindig mint kiskoru gyermekekkel bántál velünk? — Válaszolt alig tudva magát fékezni **Fredericó**. Nem tudok házat, a hol oly megalázó fegyelem alatt lennének a család felnőt férfi tagjai, mint nálunk! Az én eljárásom, csak a te merev és épen nem szeretetre méltó modornak a következőképpen.

— Mit, kevésbbé szeretetreméltó modor? És te ezt pirulás nélkül mered a szemem közé mondani?... Hát nem egész életem a ti javatokra volt irányozva? És ti, hogy háláltatok meg az én jószágomat? Te ugy éltél, mint egy nagyuri roné és adósságot adósságra halmozta! Ugy, hogy még idejében visszahívtalak. És midőn megjöttél, nem is tettem könnyelműségedért neked szemrehányást, hanem jövődet előmozdítandó egy kedves teremtséssel, a nők gyöngyével akartalak összefűzni. S te még berzenkedel és a sériódított játszod velem szemben! Még a szülői szeretetet is elvitatod tőlem? Ilyen időket élünk ma és ilyenek a mai fiatalok! Gyengék, szívtelenek és romlottak! S az ilyenek kívánnak még becsületes embereknek tekintetni!

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Klementin főhgnó betegsége.

Bécs, február 11. (Saját tud. táv.)

Klementina főhercegnő néhány nap előtt fiával **Fülöp Ágosttal**, **Szofiából** hazajövet meghült. Etvágytalan és nagy láza van. Jobboldali tüdőgyuladást konstataáltak az orvosok. Tekintve 80 éves korát, a legnagyobb aggodalommal vannak. **Ferdinándot** táviratilag értesítették. Az orvosok délelőtti bullitenje még elég kedvező volt, de már délután hirtelen 38 $\frac{1}{2}$, reggelre 39 fokra szökött fel a láz. A beteg főhgnó annyira elgyengült, hogy este fölvetta a halotti szentségét.

Ötödik nap.

Budapest, február 11. (Saj. tud. táv.)

Mikor **Zola** ma délelőtt fél tizenkettőkor kocsijában megérkezett, a tömeg »Le Zolával!» s más gunykiáltásokkal fogadta. Ugyanez időben érkezett **Piquart** is, ki mikor kocsijáról leszállt, a tömeg eszeveszetten ordította:

— Le **Piquart**-tal! Le a betörővel!

A többi tiszteket »Vive l'armene!» kiáltással üdvözölték.

A terembe ma ép ugy tódultak, mint eddig, az utcán pedig a rendőség kordont vont. A tömeg zsbongása behatolt a terembe is, hol a közönség lázasan beszélt **Piquart** ma teendő szenzációs valomásáról, mely egész napot vesz igénybe. **Piquartot** vitalják egymás közt:

— Nem lesz módja az elnöknek vallomásában megakadályozni — mondják — mert ő egyedüli, ki **Eszterházy** hünössége mellett szóló összes adatokat éveken át gyűjtötte, s most mindent elmondhat.

Zola majdnem észrevétlenül juthatott a terembe.

12 óra 20 perczkor kezdődik a tárgyalás. Az elnök **Pilleux** tábornokot szólítja, ama levelekre intéz hozzá kérdést, melyeket spanyolul intézett **Picquardhoz**.

Heves jelenet keletkezett, mert **Pellieux** **Leblois** ügyvédet hazugsággal vádolja. **Piquart** a tanuszóban ugy nyilatkozott, hogy az igazságot a maga leplezetlenségében

fogja megmondani, akármilyen lesz is a következménye.

Ma így szólt: Végre elérkezett az én napom, amennyire csak lehet felfogom használni, az alkalmat. Hir szerint leghatározottabban ki fogja jelenteni, hogy az ismeretes gyorspostai levél küldöttje *Esterházy* őrnagy volt.

„Mench Alg Ztg.” szerint mivel *Mercier* titkos okmányokról nem adott feleletet, hallgatását bevállalásnak tekintik, ezért *Scherer*, *Keszner*, *Trarieux*, *Rano* szenator közvetlenül *Zola* pör befejezte után *Dreyfus* per revíziójára formászerű indítványt tesznek.

Pilleux kijelentette, hogy nyilvános tárgyalást óhajtott, de a belügyminiszter ellenezte. Bizonyítja a haditörvényszék független voltát, majd büszkén mondja:

— Lehet-e minket gonosztevők módjára elítélni, holott a csatateren vérünket ontottuk!

Zola: Több módon lehet francia országot szolgálni. Lehet karddal meg tölteni, ha ön győzelmet aratott, nekem is meg vannak a magam győzelmei. Az utókorra bizom a *Pellieux* és *Zola* neveket. Az majd választ a két név között. (Hosszas mozgás).

Lellifux: Erre mit se válaszolok.

Ezután *Piquartot* hallgatták ki. Elmondja, hogy 1890. év május táján egy csőpostai levelezőlap töredékei kerültek kezébe, melyben *Esterházy*ról volt szó. E levelezőlap egyes szavai azt látszottak jelenteni, hogy *Esterházy*nak gyanus emberekkel volt viszonya. Sajátságos kiváncsiságot tapasztalt bizonyos katonai dolgok iránt.

Beszéde további részében érdekes nyilatkozatokat tett a szenácziós ügyben.

Darányi beszéde és a szabad- elvi part.

Budapest, febr. 10. (Saját tud. táv.)

A szabadelvűpárt mai értekezletén elhatározta, hogy *Darányi* mai beszédjét, melyet a képviselőházban mondott el, több ezer példányban, több nyelven szétküldi az ország összes földmunkásainak.

A harmadik választás Várnán.

Várna, február 11. (Saját tud. táv.)

Rossival István a »pártonkívüli« kánonok 10 szótöbbséggel képviselővé választott. A választás reggel 6 órakor ért véget. 60 néppárti szavazót visszautasítottak.

A párisi lapok a Zola tárgyaláshoz.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.)

A párisi lapok konstatálják, hogy a tegnapi törvényszéki tárgyalás aránylag nyugodtan folyt le, azonban azt hiszik, hogy ma *Piquart*, *Esterházy* és *Demange* tanuk vallomás tételeinél a vihar ki fog törni. Sok lap kijelenti, hogy a tiszteknek tegnapi vallomásai teljes világosságot vetettek *Dreyfus* bűnösségére. A *Dreyfus* mellett harcoló lapok tovább is tiltakoznak az ellen, hogy a törvényszék a védelem jogát megszorítja.

A troppai tartománygyűlés.

Budapest, február 11. (Saját tudósít. táv.)

A tartománygyűlés tegnapi ülésén, hosszabb vita után 28 szavazattal 5 ellenében elfogadta

azt a bizottsági indítványt, hogy mellőzze a ház Stratil indítványát, amely arra irányult, hogy törvényjavaslat terjesztessék elő állandó bizottság kiküldése iránt a sziléziai nyelvviszonyok ügyében.

Erre *Swiczy* a szláv képviselők nevében kijelentette, hogy a sziléziai tartománygyűlés eddigi magatartása meggyőzte őket arról, hogy a sziléziai szlávok ebben a testületben nemzeti-ségi téren soha sem fognak igazságra találni, minél fogva kénytelenek elhagyni a házat és a tárgyalásokban nem fognak többé résztvenni.

A szláv képviselők erre elhagyják a termet.

Az ülést félbeszakítják.

Ujból való megnyitása után *Hase* képviselő beszél a többség nevében. Őszinte sajnálatát fejezi ki a nyilatkozat felett és hangsúlyozza, hogy a többség, valamint eddig, úgy a jövőben is alapelveihez: az igazsághoz és törvényszerűséghez fog ragaszkodni és igen örülne, ha a cseh és lengyel képviselők újból visszatérnének a birodalmi alkotmány álláspontjára.

Ezután még néhány kisebb javaslatot intéztek el, mire az ülészakot *Clary* gróf tartományi elnök beszéde után ő Felsőházi háromszoros éltetésével bezárták.

Sztrájk egy vaggongyárban.

Grác, február 11. (Saját tud. táv.)

A *Weyzer*-féle vaggongyárban ma két munkás elbocsátása miatt 950 munkás megkezdte a sztrájkot. A gyár üzeme szünetel. Rendzavarás nem történt.

Angol hadihajók Khina előtt.

Budapest, február 11. (Saj. tud. táv.)

A »Barfleurbit« hadihajón kívül, a mely *Port Saivba* érkezett, ma a »Victorius« csatahajó is *Kinába* indul Máltából. A »Gibraltar« első osztályú czirkáló hajó szintén haladéktalanul *Kinába* megy.

Amerika és Spanyolország közötti konfliktus.

Budapest, február 11. (Saj. tud. táv.)

Mac Kinley, az északamerikai egyesült államok elnöke kijelentette, hogy *Dupuy de Lome* levele éppenséggel nem alkalmas arra, hogy konfliktust idézzon elő Spanyolországgal, minthogy az magánirat. Az elnök azonban megküldeti a levél másolatát *Gullou* spanyol külügyminiszternek, hogy megvizsgálják az ügyet.

Gráci tartománygyűlés.

Grác, február 11. (Saját tud. távirata.)

A tartománygyűlés mai ülésén az alkotmányügyi bizottsághoz utasította *Fürst* indítványát, mely szerint a kormány felszólítandó, tegye meg a kellő intézkedéseket arra nézve, hogy a német főiskolákon az előadások zavartalanul folyhassanak és szerezen elégtételt a tanulók megsértett jogainak. — A technikai főiskola tanulóinak kérvényét ugyanebben az ügyben szintén a nevezett bizottsághoz utasították.

KÖZGAZDASÁG.

B. Ujfalu közönete. A biharmegyei gazdasági egyesület által a vidéki nagyobb központokon rendezett szakszerű felolvasások életrevalóságát, hasznát semmi sem bizonyítja jobban, mint *B. Ujfalu* község képviselő testületének a határozata, a mely szerint a hasznos ismereteket terjesztő előadásokért a képviselőtestület hálás köszönetét fejezi ki s kéri, hogy előadásokat a jövőben is tartson s ez ál-

tal a gazdaközönség ismereteiben gazdagodjék. Felkérték továbbá a gazdasági egyesületet, hogy a jövőben is rendezzen *B. Ujfalu*ban tenyészállat kiállítását s e célra a megfelelő helyiséget s *B. Ujfalu* díja gyanánt évi 30 forintot felajánl.

Inség Biharmegyében. A múlt évi rossz termés következtében Biharmegye felső részében is a nép szegényebbjei éheznek. Így *Almosd* községben, — mint levelezőnk írja, — a jobb módúaknak — amiből igen kevés van — is legfeljebb két hónapra való elesége van. Vetni való magja alig van egy-kettőnek, pedig hol van még nyár. Pénzt nem igen tud szerezni, mert kevés a munka, a sertés még most is pusztul a vidéken, az apró marha némely háznál teljesen kiveszett. A szocialisták is kerülgetik őket, még eddig ugyan tévtanuk nem találtak itt talajra, eh, kitudja — mit hoz a jövő. Baj van elég s ennek orvoslása még sokat segíthet.

Uj gazdasági tudósító. A földmivelésügyi m. kir. miniszter *Czeglédi Gábor* nagybajomi lakost Biharmegyei törzsi járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel megbízta.

A vetések állása. *Almosdon* és vidékén az őszi vetéseket néhány nap óta lábnyi magasságu hó fedi. A meleg takaró, nem csekély használatára van az éjjeli nagy fagyoknak kitett vetéseknek, melyekben az egerek és vakondok roppant nagy károkat okoztak. Sok helyett tavasszal ujonnan be kell vetni a földeket. A dohány esomózás és simítás teljesen befejeztett; s most a beszállítása van napirenden. A minőség középszerű, métermázsájáért átlagosan 17 frt 80 krt. kapnak. Munkás van elég, de annál kevesebb a munka; a gazdaságnál nap-szám bér 30—40 kr.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, feb. 11.

Buza őszre	— — — — —	9.36
Buza tavaszra	— — — — —	12.06
Tengeri	— — — — —	5.33
Rozs őszre	— — — — —	8.68
Zab őszre	— — — — —	6.45

Értéktözsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, feb. 11.

Osztrák hitel	— — — — —	364.30
Magyar hitel	— — — — —	382.—
Allamvasut	— — — — —	340.75
Déli vasut	— — — — —	80.50
Rimamurányi	— — — — —	246.—
Magyar jelzálog	— — — — —	271.50
Magyar leszámlító	— — — — —	254.—
Villamos vasut	— — — — —	278.—
Salgótarjáni	— — — — —	588.—
Iparbank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	404.75
Kereskedelmi bank	— — — — —	1444.—

Bécs, feb. 11.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	— — — — —	364.50
Magyar hitel	— — — — —	382.50
Allamvasut	— — — — —	340.75

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktözsde 1897 február 11-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	121.25
Magyar koronajárdék	— — — — —	99.25
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1878-ból	— — — — —	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	101.—
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — —	97.35
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — — — —	157.—
Magyar ügyemény sorozat-kötvény	— — — — —	140.—
Tizszabályozási és szegedi sorozat kölcsön	— — — — —	102.50
Osztrák járdék papírban	— — — — —	102.50
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	121.75
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	102.75
Osztrák korona járdék	— — — — —	104.50

1860. osztrák államsorsjegyek	— — — —	142.50
Osztrák magyar bankrészvény	— — — —	905.—
Magyar hitelbank részvény	— — — —	384.75
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — —	363.30
Páris vista	— — — —	314.50
20 márkás arany	— — — —	951.—
Német birodalmi márka	— — — —	587.50
London vista	— — — —	120.10
Páris vista	— — — —	476.60
20 márkás arany	— — — —	11.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Meghívó.**

A „GAZDASÁGI és IPARBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”
Nagyváradon.

1898. évi február hó 13. d. e. 10 órakor
tartja saját üzleti helyiségében

VII-ik rendes évi közgyűlését,

melyre a t. cz. részvényesek tisztelettel
meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Az 1897. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása feletti határozat hozatala.
3. A felügyelő bizottság díjazásának megállapítása az 1897. és 1898. évre és a felmentvény megadása.
4. Felügyelő bizottság és 7 igazgató tanácsos választása.

Nagyvárad, 1898. január hó 22-én.

Az igazgatóság.

Minden részvényes ki szavazatával élni kíván. tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig részvényeit elismervény ellenében a pénztárnál letéteményezni. Ugyanott f. évi február hó 4-től kezdve az üzleti jelenlét a mérleggel együtt a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

31 2-2

43
1898 szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közzhírre teszi, hogy a nagyvárad városi kir. járásbíróság 1897. évi december hó 3-án 26033. számú végzése következtében Jancsó Dezső nagyváradai ügyvéd által képviselt Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok, nagyváradai lat. szert. m. püspök javára Sanka Vilmos csermői lakos ellen 12832 frt — kr. s jár. erejéig 1898. évi január hó 20-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1000 frt — krra becsült 20,000 darab komló karóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverés a tenkei kir. bíróság 872/1898 számú végzése folytán 11467 frt hátralékos tők-követelés, ennek és pedig 12822 frt után 1897. évi május hó 15 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 399 frt 59 krrban b rólig már megállapított költségek, valamint 28 frt s járuléka erejéig Beél községben Beél Lunka nevű erdőrészen leendő eszközlésére 1898 évi február hó 18. napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Tenkén 1898. évi január hó 28. napján.

Jaeger Alajos,

kir. bírósági végreha tó.

49 1-1

Nyomatott lap... : ... nyomda részvénytársaságai Nagyváradon.

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.
Ültetés távolsága: 15—20 cm.
Talaj minőség: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussetzeit: und September.
Pflanzweite: 15—20 Cm.
Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER -féle
hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban törvényesen bejegyzett **medve-védjeggyel** valamennyi nagyobb fűszer és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám a. létező **Mauthner Ödön** cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

9 - 17

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos.

Unghváry László
GYÜMÖLCSFA-ISKOLÁJA
CZEGLÉDEN.

A cég 16 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amely nyíben ma már sok nemes és vadoncz csemetét szállít Horvát-, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezúttal 700,000 drb; vadoncz-állománya 10 millió. A cég évenként 4500—5000 rendelőknek küld szállítmányokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült s így az főként a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, koveces talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodású vagy túlságosan kövérített talajban állítatik elő. A gyümölcsfajok boldogult **Bereczki Máté** mezővárosi ázi hírneves telepéről valók. **Ugy magasdereku, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszi barack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs dió és eperből.** Az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerű, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4—5 éves igen erős koronás sorfák darabja 45—50 krt. Nagy ani vötelnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblatűtés folytán 1—2—3—4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók erősség szerint 2—5—7—10 15 krtól, melyek gazdag gyökerzetüknek fogva főként a ybani telepítések ez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt cégnél. A gazdag gyökerzetű vadonczok 1000 azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frt terjed. Nagyobb vétel 15—15% engedmény. — Levél-czím: 39 2 6

UNGHVARY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája **Czepléden.**

— Tessenek árjegyzéket kérni! —